

POP, IUSTIN

n. 15 iunie 1875, Petridul de Mijloc, jud. Cluj
d. 6 iunie 1943, Deva, jud. Hunedoara

Tatăl său a fost preotul greco-catolic Simion Pop, iar mama sa era descendentă din familia lui George Bariț. A urmat școala primară și apoi cursurile Liceul Piarist din Cluj (datorită rezultatelor bune la învățătură în anul III și IV, este scutit de taxele de școlarizare). Sentimentele sale naționale au prins aici contur și în clasa a V-a era secretarul societății de lectură a elevilor români din liceu, care funcționa clandestin. A fost descoperit și, supus la presiuni, a părăsit liceul și și-a continuat studiile la Gimnaziul Superior din Blaj, beneficiind și de o bursă din partea Fundației „Gojdu”. Aici s-a remarcat prin talentul său oratoric și de scriitor și a fost ales președinte al Societății de lectură a junimii studioase, calitate în care s-a implicat în o serie de activități pe linia mișcării naționale și a Memorandului.

În 1894 s-a înscris la Facultatea de Drept a Universității „Francz József” din Cluj și încă din primul an, împreună cu alți colegi, a încercat să reînființeze Societatea academică de lectură „Julia” a universitarilor români din Cluj, care fusese desființată în 1884. În anul II era deja membru în comitetul de conducere al tinerimii, iar mai târziu a fost ales „președintele” acesteia. Cu toate strădaniile, studenții nu au primit aprobările pentru reînființarea societății, dar au derulat o serie de activități în zona cultural-politică. În această perioadă a devenit un adept al activismului.

La 26 mai 1900 și-a luat titlul de doctor în Drept și și-a început practica avocațială la Deva, în cabinetul lui Francisc Hossu-Longin, cunoscutul militant pentru drepturile românilor. Ulterior, odată cu plecarea lui Aurel Vlad din Deva, în 1901, pentru a ocupa funcția de director la Banca „Ardeleana” din Orăștie, acesta și-a unificat cabinetul de avocatură care îl avusese în oraș cu cel al vărului său, Iustin Pop, oferindu-i acestuia din urmă condițiile pentru a-și începe o strălucită carieră ca avocat.

Adept încă din timpul studiilor al curentului activist, Pop a găsit în zona Hunedoarei mai mulți tineri cu idei similare, alături de care în 1902 a fondat gazeta *Libertatea* din Orăștie și a avut o contribuție importantă în campania electorală care a dus în 1903 la alegerea lui Aurel Vlad ca deputat în Dieta maghiară. Acest succes a catalizat energiile liderilor românilor din zonă care au organizat în anii următori o serie de acțiuni cu caracter electoral, de organizare a cluburilor Partidului Național, cu scopul de a cultiva conștiința națională a locuitorilor sau de protest împotriva unor măsuri care le limitau drepturile, iar în majoritatea dintre acestea Iustin Pop a fost implicat. Un exemplu în acest sens a fost și protestul avocaților împotriva maghiarizării firmelor de avocatură desfășurat în 1905, Pop fiind unul dintre principalii inițiatori și susținători.

A fost, de asemenea, începând din 1905 și până în 1918 membru în Congregația Comitatensă, din care poziție a militat pentru drepturile românilor.

La scurt timp după venirea sa în Deva, Iustin Pop a devenit foarte cunoscut, iar biroul său a ajuns nu doar un refugiu al celor năpăstuiți, ci și un centru de organizare a vieții românești din oraș și împrejurimi. În anii care au urmat până în 1918 a susținut numeroase procese, de cele mai multe ori apărând oameni simpli, pentru care asistența judiciară era o

problemă, sau apropiați, cum au fost procesele în care i-a reprezentat pe vărul său, Aurel Vlad, sau pe soția și mama acestuia, Ana Vlad și Aurelia Boldea.

Un rol activ l-a avut și în presa vremii, publicând articole în special în gazetele care apăreau în zona comitatului Hunedoarei sau la Budapesta, pe teme de interes general și mai ales de susținere a ideilor activiste și a drepturilor românilor. Totodată, a fost membru al Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ASTRA din Deva, în cadrul căreia a fost deosebit de activ, susținând conferințe și implicându-se în organizarea de evenimente, fiind, după cum scria mai târziu *Gazeta hunedoreană* „timp de 12 ani înainte de Unire, sufletul Despărțământului din Deva al Asociațiunii”.

A făcut parte din Consiliul Național Român din Deva alături de membrii cărui s-a ocupat de preluarea puterii și restabilirea ordinii și liniștii publice, dar și de gestionarea unor probleme cu care se confrunta populația la nivelul județului.

A participat la Marea Adunare de la Alba Iulia alături de alți hunedoreni, susținând unirea Transilvaniei cu România.

După Unire a făcut parte din Marele Sfat Național, a ocupat funcția de consilier juridic la Departamentul de Justiție al Consiliului Dirigent din Cluj, iar ulterior a ocupat în mai multe rânduri funcții de consilier local și județean. S-a aflat constant în poziții de decizie în cadrul organizației județene a Partidului Național sau Național Țărănesc, în calitate de președinte sau vicepreședinte; a candidat de fiecare dată primul pe listă la Senat și a și fost ales ca senator în Parlamentul României în trei legislaturi.

Recunoașterea pe plan local ca avocat s-a materializat prin alegerea în 1923 ca primul decan al Baroului din Deva, funcție ce o va deține până în 1927.

Nu a urmărit să ocupe demnități publice cu orice preț, și a refuzat unele posturi, cum a fost cel de profesor la catedra de Drept Penal a Universității din Cluj, sau cel de consilier la Înalta Curte de Casație și Justiție sau Procuror General la Parchetul Curții de Apel Cluj.

A continuat să se implice în viața publică și prin demersuri cu caracter publicistic (în cadrul gazetelor *Solia Dreptății* și *Solia*) sau cultural în cadrul ASTRA, și întreaga sa activitate a reprezentat un exemplu despre cum trebuie făcută politica: în slujba cetățenilor, cu moralitate, altruism, devotament și determinare.